

Article Arrival Date

30.04.2025

Article Published Date

20.06.2025

**TÜRKİYE’DE ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ BAĞLAMINDA MATEMATİK
ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ (DİSKALKULİ) ÜZERİNE YAPILAN LİSANSÜSTÜ
TEZLERİN EĞİLİMLERİ (2014-2025)****TRENDS IN POSTGRADUATE THESES ON MATHEMATICS LEARNING
DISABILITY (DYSCALCULIA) IN THE CONTEXT OF SPECIFIC LEARNING
DISABILITY IN TURKEY (2014-2025)****Cem GÖKMEN¹, Kenan KONUR²**¹ Dr. Öğr. Üy., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü, Özel Yetenekliler ABD. Sivas, ORCID: [0000-0002-0967-7566](https://orcid.org/0000-0002-0967-7566)²Dr. Öğr. Üy., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü Matematik Eğitimi ABD. Sivas, ORCID: [0000-0001-8708-9009](https://orcid.org/0000-0001-8708-9009)**Özet**

Bu araştırma, Türkiye’de matematik öğrenme güçlüğü (MÖG) alanında gerçekleştirilen lisansüstü tez çalışmalarının genel yönelimlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi (YÖKTEZ) veri tabanında 2014-2025 yılları arasında yayımlanmış ve erişime açık olan yüksek lisans ve doktora düzeyindeki tezler nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniğiyle incelenmiştir. Belirlenen dahil etme ve dışlama ölçütlerine göre toplam 74 lisansüstü tez araştırma kapsamına alınmıştır. Tezler; yayın yılı, tez türü, üniversite ve enstitü dağılımı, anabilim dalı, araştırma modeli, örneklem türü, veri toplama araçları, analiz teknikleri ve anahtar kelime kullanımı gibi ölçütler çerçevesinde sistematik olarak analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, özel öğrenme güçlüğü bağlamında MÖG alanına yönelik akademik ilginin özellikle son yıllarda önemli ölçüde arttığını, çalışmaların çoğunlukla özel eğitim, matematik eğitimi ve temel eğitim alanlarında yoğunlaştığını ve araştırmacıların ağırlıklı olarak nitel desenlere dayanan yöntemsel yaklaşımları tercih ettiğini göstermektedir. Bu durum, alandaki bilimsel üretimin hem niceliksel hem de niteliksel olarak zenginleştiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Özel öğrenme güçlüğü, matematik öğrenme güçlüğü, döküman analizi, lisansüstü tezler

Abstract

This study aims to identify the prevailing trends in postgraduate theses focusing on mathematics learning disabilities in Turkey. Within this scope, master's and doctoral theses published between 2014 and 2025, accessible through the Council of Higher Education's National Thesis Center (YÖKTEZ) database, were examined using document analysis, a

436

qualitative research method. Based on predetermined inclusion and exclusion criteria, a total of 74 postgraduate theses were included in the analysis. These theses were systematically reviewed according to various criteria, including year of publication, type of thesis, distribution by university and institute, department, research model, sample type, data collection tools, analysis techniques, and use of keywords. The findings indicate a notable increase in academic interest in mathematics learning disabilities, particularly within the context of specific learning disabilities, in recent years. The research further reveals that the majority of studies are concentrated in the fields of special education, mathematics education, and primary education, with a predominant preference for qualitative research approaches. This trend reflects a significant quantitative and qualitative expansion of scholarly output in the field.

Keywords: Specific learning disability, mathematics learning disability, document analysis postgraduate theses

GİRİŞ

Özel öğrenme güçlüğü (ÖÖG), bilişsel düzeyi normal ya da normalin üzerinde olan bireylerin okuma, yazma yada matematik gibi temel akademik becerilerde belirgin zorluklar yaşamasıyla karakterize edilen bir öğrenme farklılığıdır (Kaufmann ve von Aster, 2012). Bu çatı altında sınıflandırılan alt türlerden biri olan matematik öğrenme güçlüğü (MÖG) ya da yaygın kullanılan adıyla diskalkuli (Yoong Ahmad, 2011), bireyin sayısal kavramları anlaması, matematiksel işlemleri uygulaması ve problem çözmede yaşanan güçlükler olarak tanımlanmaktadır (Butterworth, 2003; Geary, 1993). Diskalkuli sadece temel aritmetik becerilerle sınırlı olmayıp, uzamsal-yönelim, sembol- sayı eşleştirme, görsel-uzamsal işleme, çalışma belleği, işlem akıcılığı ve yürütücü işlevler gibi farklı bilişsel alanlarla da ilişkilidir (Piazza vd., 2010; Kaufmann vd., 2013). MÖG'ün yaygınlığına ilişkin oranlar araştırmalar arasında farklılık göstermekle birlikte, okul çağındaki çocuklar arasında %3 ila %7 arasında değiştiği belirtilmektedir (Butterworth, 2005; Barbaresi vd., 2005; Shalev ve Gross-Tsur, 2021). Literatürde bu duruma ilişkin farklı kavramsallaştırmalar olduğu görülmüştür. Örneğin, "gelişimsel diskalkuli" (Kosc, 1974), "aritmetik öğrenme bozukluğu" (Koontz ve Berch, 1996), "matematiksel zorluk" (Jordan et al., 2002) ve "sayısal işlem yetersizliği" (Mazzocco, 2007) gibi terimler, bu güçlüğü farklı boyutlarına odaklanmaktadır. Bu çalışmada kavramsal tutarlılığı sağlamak adına MÖG terimi tercih edilmiştir (Sezer ve Akın, 2011).

MÖG her ne kadar akademik başarı ile ilişkilendirilmiş olsa da, bireylerin genel yaşam kalitesini etkileyebilecek çok boyutlu bir durumdur. Matematik, günlük yaşamda karar alma, problem çözme ve mali işlemleri yürütme gibi becerilerle birlikte akademik ve mesleki başarının da temel taşlarından biridir. MÖG olan bireyler, sadece akademik değil; sosyal ve duyuşsal alanlarda da önemli zorluklar yaşamaktadır (Nelson ve Powell, 2022; Geary, 2011). Bu bireylerde matematik kaygısı, düşük özgüven, öğrenilmiş çaresizlik ve akademik dışlanma gibi olumsuz duygusal durumlar sıklıkla görülmektedir (Nelson ve Powell, 2022; Shalev ve Gross-Tsur, 2021). Bu sorunların etkin şekilde ele alınabilmesi ise büyük ölçüde erken ve doğru tanılama süreçlerine bağlıdır (Soares vd., 2018; Kaufmann ve von Aster, 2012). Ancak tanılama sürecinde kullanılan ölçme araçlarının farklılığı ve ölçütlerin standart olmayışı, bireylerin doğru şekilde tanılanmasını ve desteklenmesini zorlaştırmaktadır (Soares vd., 2018). Gelişmekte olan ülkelerde, tanı sistemlerinin yeterince gelişmemiş olması, öğretmenlerin farkındalığının düşük olması ve bilimsel temelli kaynaklara erişim eksikliği gibi nedenlerle bu bireyler eğitim sisteminde yeterince desteklenmemektedir (Mutlu, 2016;

Morsanyi vd., 2018; Park vd., 2024).

MÖG'ü etkileme potansiyeline sahip eğitimsel ve toplumsal etkiler göz önüne alındığında, MÖG konusundaki bilimsel bilgi birikiminin değerlendirilmesi daha da önem kazanmaktadır. MÖG, uluslararası literatürde uzun süredir incelenen bir konu olmasına rağmen, Türkiye'de bu alandaki akademik çalışmalar sınırlı sayıdadır. Özellikle lisansüstü tezler incelendiğinde, farklı alanlarda (matematik eğitimi, özel eğitim, temel eğitim vb.) yazılmış çalışmaların kavramsal bütünlükten uzak olduğu, kullanılan terimlerin nispeten dağınık yapı sergilediği görülmektedir. Bazı tezlerde "öğrenme güçlüğü", bazılarında "özel öğrenme güçlüğü" veya "diskalkuli" gibi farklı terimlerin tercih edilmesi, bu çalışmaların sistematik biçimde sınıflandırılmasını ve analiz edilmesini güçleştirmektedir. Ayrıca mevcut lisansüstü tezler, sınırlı örneklemeyle yürütülmüştür ve genellemeye olanak tanıyan geniş örneklemlili çalışmaların sayısı oldukça azdır. Ek olarak çalışmaların önemli bir kısmı bireysel vaka ya da müdahale temelli çalışmalar şeklindedir. Bu durum, MÖG hedef grubuna yönelik genel eğilimlerin ve çıkarımların yapılmasını zorlaştırmakta ve alana yönelik kapsamlı bir tablo çizmeye yada büyük resmi görmeye uzak kalmasına neden olabilir. Dolayısıyla, MÖG konusunda yapılmış lisansüstü tezlerin önceden belirlenmiş kategorilere göre sitemli biçimde ve bütüncül olarak incelenmesine duyulan gereksinim açıktır.

Bu gereksinim doğrultusunda bu araştırma, 2014–2025 yılları arasında Türkiye'de MÖG ya da diskalkuli alanında yapılmış lisansüstü tezleri yayın yılı, türü (yüksek lisans/doktora), bağlı olduğu üniversite ve enstitü, araştırma yöntemi ve deseni, örneklem özellikleri, çalışma konuları, veri toplama araçları gibi farklı kategorilerde sistematik olarak inceleyerek bu alandaki akademik bilgi birikimini haritalandırmayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

Lisansüstü tezler;

1. Yayın yılı göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
2. Yayın türüne (yüksek lisans / doktora) göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
3. Yayımlandıkları üniversitelere göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
4. Yayımlandıkları enstitülere göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
5. Yayımlandıkları anabilim dallarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
6. Araştırma modellerine/desenlerine göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
7. Örneklem / çalışma grubuna göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
8. Veri analiz yöntemlerine göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
9. Veri toplama araçlarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
10. Lisansüstü tezlerde yer alan anahtar kelimelerin sıklığı nasıldır?

Bu çalışma, özel öğrenme güçlüğü bağlamında MÖG alanında Türkiye'de yapılan lisansüstü tezlerin sistematik analizini yaparak hem bilimsel literatüre katkı sağlamaktadır hem de eğitim politikalarının geliştirilmesine yönelik veri temelli çıkarımlar sunmayı hedeflemektedir. Elde edilen bulgular, MÖG'e ilişkin öğretmen eğitimleri, müdahale programlarının tasarımı, tanılama süreçlerinin iyileştirilmesi açısından önemli görülmektedir. Ayrıca MÖG olan bireyler için eğitimde fırsat eşitliği sağlanması açısından önem taşımaktadır. Bu yönüyle çalışma, akademik literatüre sağladığı katkının ötesinde öğretmen veya uygulayıcılara somut ve pratik yol gösterici nitelikte olduğu düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Araştırma probleminin çözümüne yönelik yöntemin belirlenmesinde; problemin niteliği, araştırmacının hedefleri ve araştırmacının kişisel özellikleri göz önünde bulundurulmalıdır (Creswell, 1994). Bu çalışmada, araştırma deseni olarak nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi benimsenmiştir. Belgesel tarama olarak da adlandırılan doküman analizi, mevcut kayıt ve belgelerin sistematik biçimde incelenmesi yoluyla veri elde etmeyi amaçlayan bir yöntemdir. Bu yöntem, belirli bir araştırma amacına yönelik olarak ilgili kaynakların tespiti, okunması, not alınması ve analitik değerlendirilmesi süreçlerini içermektedir (Karasar, 2005).

Çalışma grubu

Bu araştırma, Türkiye’de MÖG alanlarında yapılmış lisansüstü tezleri inceleyerek alanın genel eğilimlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırma deseni olarak nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi benimsenmiş olup, veri kaynağı olarak 2025 yılı mart ayına kadar geçen sürede Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi (YÖKTEZ) veri tabanında yayımlanmış ve erişime açık yüksek lisans ile doktora tezleri kullanılmıştır. Bu kapsamda yapılan bu çalışmada birbirlerinden bağımsız olarak yayınlanan lisansüstü tezler incelenip düzenlenerek alandaki genel eğilimler belirlenmiştir.

Veri Toplama Aracı

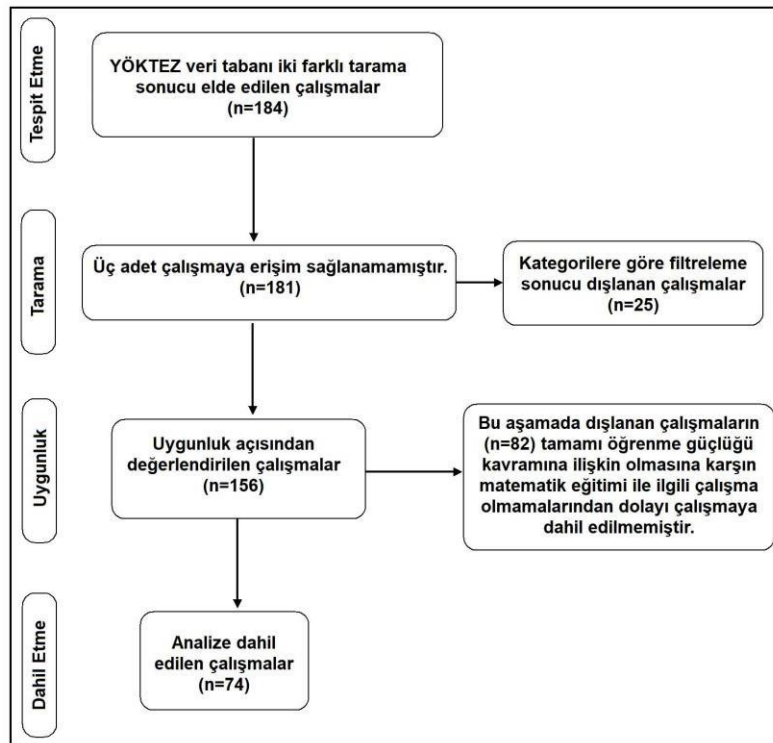
Araştırma sorularını yanıtlamak ve araştırma verilerine en uygun stratejiyi kullanarak belirlemek için Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi (YÖKTEZ) veri tabanı kullanılmıştır. YÖKTEZ, Türkiye’deki üniversitelerde hazırlanmış yüksek lisans ve doktora tezlerine dijital ortamda erişim imkânı sunan ulusal bir veri tabanıdır. Kullanıcılar, belirli anahtar kelimeler, konu alanları, üniversite, enstitü ve tez türü gibi filtreleme seçenekleriyle geçmişten günümüze yayımlanmış on binlerce lisansüstü teze ulaşabilmekte; bu tezlerde yer alan özet, tam metin ve bibliyografik bilgileri inceleyebilmektedir. Bu yönüyle YÖKTEZ, Türkiye’de akademik araştırmalar için güvenilir ve kapsamlı bir bilimsel kaynak olarak değerlendirilmektedir.

Veri setini oluşturmak için seçilen çalışmalar aşağıdaki kriterlere göre belirlenmiştir:

- Araştırma sorularına ilişkin çalışmalar
- Çalışmanın konusunun “Matematik öğrenme güçlüğü” ne ilişkin olması

Bu araştırma, MÖG’e odaklandığından, belirlenen kriterlere uygun çalışmalar YÖK Ulusal Tez Merkezi (YÖKTEZ) veri tabanında “özel öğrenme güçlüğü” ve “öğrenme güçlüğü” ve “matematik” anahtar kelimeleri kullanılarak taranmıştır. İlk tarama sonucunda 142 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Daha sonra “özel öğrenme güçlüğü” ve “öğrenme güçlüğü” ve “diskalkuli” anahtar kelimeleri ile gerçekleştirilen ikinci taramada ise 42 lisansüstü tez olmak üzere toplam 184 lisansüstü tez tespit edilmiştir. Her iki taramada yer alan 25 lisansüstü tezdten biri araştırma örneğine dahil edilmiştir. Ayrıca, 82 lisansüstü tez araştırma konusuyla ilişkili olmadığı için ve 3 lisansüstü tez çalışmasına erişim sağlanamadığı için kapsam dışı bırakılmıştır. Nihai olarak, 74 lisansüstü tez araştırma kapsamına alınmıştır. Veri setinin oluşturulma süreci, Şekil 1’de sunulan akış diyagramı ile gösterilmektedir.

Şekil 1. Veri Seti Oluşturma Süreci

“Mother, D., Liberati, A., Tetzlaff, J. & Altman, D. G. (2009). Preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses: The PRISMA statement. *Annals of Internal Medicine*, 151(4), 264-269.” kaynağından uyarlanmıştır.

440

Ayrıca Sözbilir, Kutu ve Yaşar (2012) tarafından geliştirilen “Makale Sınıflama Formu” revize edilerek çalışmaya uyarlanmıştır. Bu form aracılığıyla veri setine dahil edilen 74 çalışma betimsel analize tabi tutulmuştur.

Verilerin Analizi

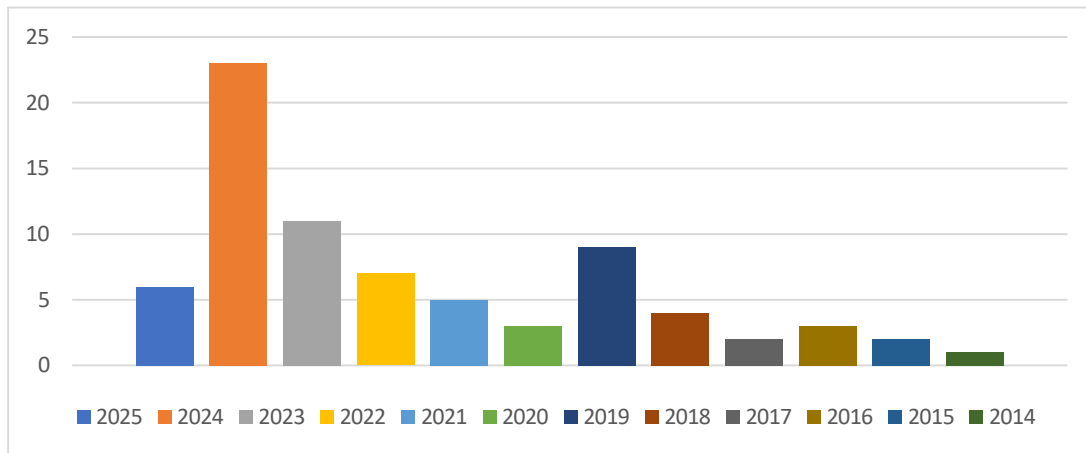
Araştırmada herhangi bir zaman sınırlaması getirilmemekle birlikte, erişilebilen veriler 2014–2025 yılları arasını kapsamaktadır. Bu dönemde yayımlanmış toplam 74 çalışma, araştırmacılar tarafından oluşturulan sınıflama formundaki kriterler doğrultusunda kodlanarak kategorilere ayrılmıştır. Belirlenen Kriterlere uygun olan tezler seçilerek doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir. Bu inceleme, tezlerin yayın yılı, türü (yüksek lisans/doktora), bağlı oldukları üniversite, enstitü ve anabilim dalı, araştırma modeli ve deseni, örneklem / çalışma grupları, veri analiz yöntemleri ve veri toplama araçları gibi kategoriler kapsamında gerçekleştirilmiştir. Böylece, alandaki akademik çalışmaların dağılımı, kullanılan yöntemler sistematik olarak analiz edilmiştir. Analiz güvenirliği, araştırmacılar arası uyum oranı belirlenerek sağlanmıştır. Kategorize edilen verilere ilişkin yüzde ve frekans değerleri hesaplanmıştır. Ayrıca, çalışmalarda yer alan anahtar kelimelerin sıklığı, Word Art çevrimiçi yazılımı aracılığıyla kelime bulutu formatında görsel olarak haritalandırılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

1. Araştırma sorusuna ilişkin bulgular: Yıllara Göre Dağılım

YÖKTEZ’ de yer alan MÖG alanında yayımlanan lisansüstü tezlerin yıl bazında dağılımı

Grafik 1’de yer almaktadır.

Grafik 1. MÖG Alanında Yayımlanan Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Sayısal Dağılımı (YÖKTEZ, Mart, 2025)

Grafik 1’de yer alan verilere göre MÖG alanında en fazla lisansüstü çalışma 2024 yılında yapılmış (f=23), bunu sırasıyla 2023 (f=11), 2019 (f=9), 2022 (f=7), 2025 (f=6),

2021 (f=5), 2018 (f=4), 2020 (f=3), 2016 (f=3), 2017 (f=2), 2015 (f=2) ve 2014 (f=1) yılları takip

etmiştir. Daha önceki yıllarda ise genel olarak yayın sayılarının daha düşük olduğu görülmektedir. Ayrıca, 2025 yılı için kaydedilen veri, yılın henüz başlangıcında olmasına rağmen 5 çalışma olarak raporlanmış, bu sayının yılsonuna kadar artması beklenmektedir.

Bu veriler ışığında, MÖG alanındaki akademik ilgide son yıllarda belirgin bir artış olduğu söylenebilir. Özellikle 2020’li yılların başından itibaren yükselen yayın sayısı, bu alandaki araştırma potansiyelinin ve farkındalığın arttığını göstermektedir. Bu artış, hem eğitim politikalarındaki değişiklikler hem de özel öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilere yönelik eğitim uygulamalarının çeşitlenmesi ve yaygınlaşması ile paralellik gösterebilir. Ayrıca, teknolojik gelişmelerin eğitimde kullanımı ve bu alana yönelik artan akademik ilgi de bu yükselişin sebepleri arasında değerlendirilebilir.

Sonuç olarak, MÖG alanında yapılan akademik çalışmaların sayısındaki artış, alanın hem teorik hem de uygulamalı açıdan büyümekte olduğunu göstermektedir. Bu durum, gelecekte daha kapsamlı ve derinlemesine araştırmaların yapılacağına dair olumlu bir işaret olarak değerlendirilebilir.

2. Araştırma sorusuna ilişkin bulgular: Yayın Türlerine Göre Dağılım

YÖKTEZ’ de yer alan MÖG alanında yayımlanan lisansüstü tezlerin yayın türüne göre frekans ve yüzde dağılımı Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. MÖG Alanında Yayımlanan Lisansüstü Tezlerin Yayın Türlerine Göre Dağılımı (YÖKTEZ, Mart, 2025)

Tez Türü	f	%
Yüksek Lisans	46	62,16
Doktora	28	37,84
Toplam	74	100

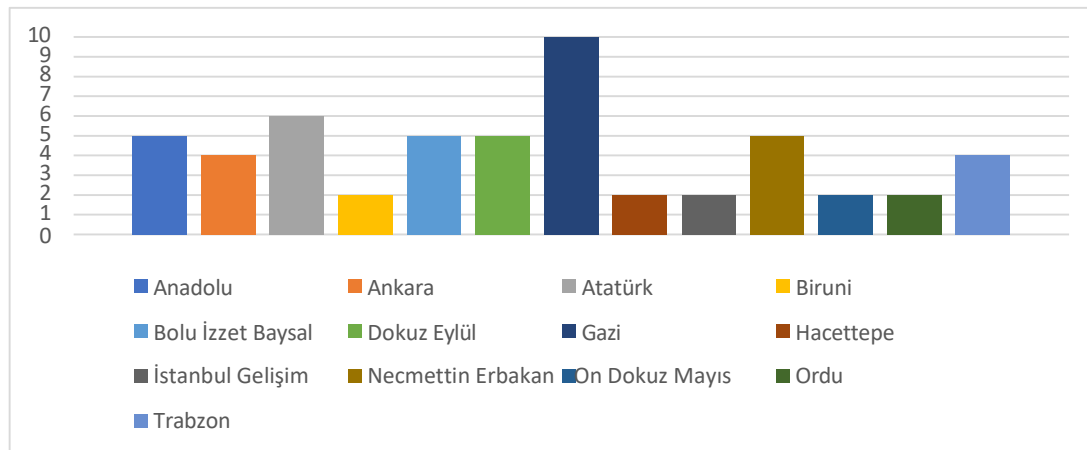
Tablo 1’de yer alan veriler incelendiğinde MÖG ile ilgili olarak 46 yüksek lisans ve 28 doktora tezinin yapıldığı görülmektedir. Görüldüğü üzere, araştırma alanında yapılan çalışmaların çoğunluğunu yüksek lisans tezleri oluşturmaktadır (f=46). Bu durum, alanın lisansüstü eğitim düzeyinde özellikle tez konusu olarak tercih edildiğini göstermektedir. Doktora

tezlerinin oranının yüksek lisans tezlerine kıyasla daha düşük olması, alandaki derinlemesine ve uzun süreli araştırmaların sayıca daha sınırlı olduğunu düşündürmektedir. Ancak doktora tezlerinin varlığı, MÖG alanında akademik bilginin geliştirilmesine yönelik önemli katkıların yapıldığını işaret etmektedir.

Bu dağılım, araştırma alanının hem uzmanlaşma sürecinde olan yüksek lisans öğrencileri hem de ileri düzey akademik araştırma yapan doktora öğrencileri tarafından ilgi gördüğünü ortaya koymaktadır. Ayrıca, bu sonuçlar ışığında MÖG alanındaki akademik çalışmaların çeşitliliği ve derinliği hakkında da genel bir değerlendirme yapılabilmektedir.

3. Araştırma sorusuna ilişkin bulgular: Üniversitelere Göre Dağılımı

YÖKTEZ’ de yer alan MÖG alanında yayımlanan lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı Grafik 2’de yer almaktadır.

Grafik 2. MÖG Alanında Yayımlanan Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Sayısal Dağılımı (YÖKTEZ, Mart, 2025)

Grafik 2’de sunulan veriler, Türkiye’de MÖG alanında yayımlanan lisansüstü tezlerin üniversitelere göre sayısal dağılımını ortaya koymaktadır. YÖKTEZ veritabanı (Mart 2025) esas alınarak yapılan değerlendirmeye göre, bu alanda en fazla tez Gazi Üniversitesi’nde (f=10) gerçekleştirilmiştir. Bunu sırasıyla Atatürk Üniversitesi (f=6), Anadolu Üniversitesi (f=5), Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi (f=5), Dokuz Eylül Üniversitesi (f=5) ve

Necmettin Erbakan Üniversitesi (f=5) takip etmektedir. Ankara Üniversitesi ve Trabzon Üniversitesi'nde dört, Biruni Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi ve Ordu Üniversitesi'nde ise ikişer tez yayımlanmıştır.

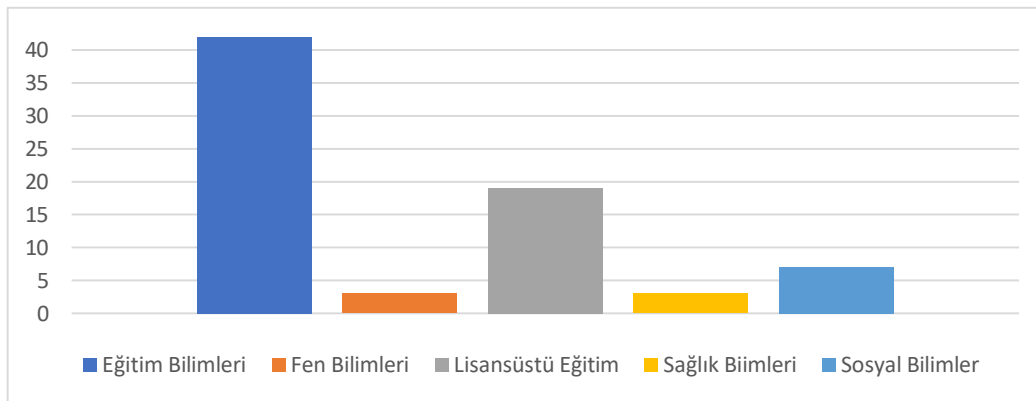
Buna karşılık, Akdeniz Üniversitesi, Aksaray Üniversitesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Giresun Üniversitesi, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi ve Uşak Üniversitesi'nde ise yalnızca birer tez çalışması yürütülmüştür.

Bu dağılım, MÖG alanında yapılan lisansüstü tezlerin bazı üniversitelerde yoğunlaştığını, buna karşın birçok üniversitede sınırlı düzeyde akademik üretim gerçekleştiğini göstermektedir. Özellikle Gazi Üniversitesi'nin bu alanda öncü konumda olduğu, diğer bazı üniversitelerin ise sürece yeni katılmakta olduğu söylenebilir. Bu durum, hem kurumsal

uzmanlaşma düzeylerini hem de ilgili akademik kadroların araştırma yönelimlerini yansıtmaları bakımından dikkat çekicidir.

4. Araştırma sorusuna ilişkin bulgular: Enstitülere Göre Dağılımı

YÖKTEZ' de yer alan MÖG alanında yayımlanan lisansüstü tezlerin enstitülere göre dağılımı Grafik 3'te yer almaktadır.

Grafik 3. MÖG Alanında Yayımlanan Lisansüstü Tezlerin Enstitülere Göre Sayısal Dağılımı (YÖKTEZ, Mart, 2025)

Grafik 3'te sunulan veriler, MÖG alanında yayımlanan lisansüstü tezlerin enstitülere göre sayısal dağılımını göstermektedir. YÖKTEZ (Mart 2025) verilerine göre, bu alandaki tezlerin büyük çoğunluğu Eğitim Bilimleri Enstitüsü bünyesinde gerçekleştirilmiştir (f=42). Bunu, benzer bir akademik odağa sahip olan Lisansüstü Eğitim Enstitüsü (f=19) takip etmektedir. Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yedi, Fen Bilimleri Enstitüsü ve Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde ise üçer tez yayımlanmıştır.

Bu dağılım, MÖG alanındaki çalışmaların ağırlıklı olarak eğitim bilimleri temelli enstitüler bünyesinde yürütüldüğünü ortaya koymaktadır. Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün açık ara önde olması, bu disiplinin kuramsal ve uygulamalı yönlerinin genellikle eğitim fakülteleri ve bağlı enstitüler tarafından ele alındığını göstermektedir. Bu durum, üniversiteler bünyesinde Eğitim Bilimleri Enstitülerinin yaygın olarak bulunmasından ya da bazı üniversitelerde bu

enstitülerin henüz kurulmamış olmasından da kaynaklanıyor olabilir. Dolayısıyla, lisansüstü tezlerin farklı enstitülere dağılması, yalnızca akademik yönelimlerle değil, aynı zamanda üniversitelerin kurumsal yapıları ve enstitü yapılanmalarıyla da ilişkili olabilir.

5. Araştırma sorusuna ilişkin bulgular: Anabilim Dallarına Göre Dağılımı

YÖKTEZ’ de yer alan MÖG alanında yayımlanan lisansüstü tezlerin anabilim dallarına göre dağılımı Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. MÖG Alanında Yayımlanan Lisansüstü Tezlerin Anabilim Dallarına Göre Dağılımı (YÖKTEZ, Mart, 2025)

Anabilim Dalları	f	%
Aile Sağlığı Anabilim Dalı	1	1
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı	3	4
Çocuk Gelişimi Anabilim Dalı	3	4
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı	1	1
Eğitim Programları ve Öğretimi Anabilim Dalı	1	1
Fizyoloji Anabilim Dalı	1	1
İlköğretim Anabilim Dalı	7	10
İşletme Anabilim Dalı	1	1
Matematik Eğitimi Anabilim Dalı	2	3
Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı	16	22
Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Anabilim Dalı	2	3
Özel Eğitim Anabilim Dalı	25	34
Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı	1	1
Temel Eğitim Anabilim Dalı	10	14
Toplam	74	100

444

YÖKTEZ (Mart 2025) verilerine dayalı olarak hazırlanan Tablo 2, MÖG alanında yayımlanan lisansüstü tezlerin anabilim dallarına göre dağılımını göstermektedir. Buna göre, en fazla tez Özel Eğitim Anabilim Dalı’nda (f=25; %34) gerçekleştirilmiştir. Bu sonucu Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı (f=16; %22) ve Temel Eğitim Anabilim Dalı (f=10; %14) izlemektedir. Ayrıca İlköğretim Anabilim Dalı’nda yedi (%10), Çocuk Gelişimi ve Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi anabilim dallarında ise üçer (%4) tez bulunmaktadır. Buna karşılık, Matematik Eğitimi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi anabilim dallarında ikişer (%3), diğer sekiz farklı anabilim dalında ise yalnızca birer tez (%1) yayımlanmıştır.

Bu dağılım, MÖG alanında yürütülen lisansüstü çalışmaların büyük oranda özel eğitim ve eğitim fakülteleri bünyesindeki anabilim dallarında yoğunlaştığını ortaya koymaktadır. Özellikle özel eğitim alanındaki yoğunluk, özel öğrenme güçlüğü'nün temel olarak özel gereksinimli bireylerin eğitimi kapsamında ele alındığını göstermektedir. Öte yandan, matematik eğitimiyle doğrudan ilişkili anabilim dallarında (Örneğin, Matematik Eğitimi ve Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi) nispeten daha az sayıda çalışmanın bulunması, bu alanlar arasında bütüncül ve disiplinlerarası araştırmalara olan ihtiyacı işaret etmektedir.

Bu durum, MÖG alanında yapılacak çalışmaların daha dengeli bir dağılımla farklı anabilim dallarında teşvik edilmesi gerektiğini göstermektedir. Ayrıca, bazı anabilim dallarında yapılan sınırlı sayıdaki tez çalışması, ilgili alanlarda akademik farkındalığın henüz yeterince gelişmediğine ya da kurumsal kapasitenin sınırlı olduğuna da işaret etmektedir.

6. Araştırma sorusuna ilişkin bulgular: Araştırma Modeline Göre Dağılım

YÖKTEZ' de yer alan MÖG alanında yayımlanan lisansüstü tezlerin araştırma modellerine göre frekans dağılımı Tablo 3' te yer almaktadır.

Tablo 3. MÖG Alanında Yayımlanan Lisansüstü Tezlerin Araştırma Modellerine Göre Dağılımı (YÖKTEZ, Mart,2025)

Araştırma Modeli/Deseni		f
NİCEL YÖNTEM	Korelasyonel Tarama	1
	Yarı Deneysel	8
	İlişkisel Tarama	5
	Genel Tarama	3
	Betimsel Tarama	1
	Regresyon Süreksizlik	1
	Tanımlayıcı Tasarım	1
NİTEL YÖNTEM	Katılımcılar Arası Yoklama Evreli Çoklu Yoklama	4
	Durum Çalışması	16
	Doküman İnceleme	2
	Gecikmeli Çoklu Başlama	1
	Denekler Arası Çoklu Yoklama	5
	Eylem Araştırması	4
	Öğretim Deneyi	4
	Örnek Olay Tarama Modeli	1

	Tek Denekli Araştırma Modeli	1
	Meta Sentez	2
	Bütüncül Tek Durum	1
	Dönüşümlü Uygulamalar	1
	Olgubilim	1
KARMA YÖNTEM	Keşfedici Sıralı	4
	Açıklayıcı Sıralı	4
	Eş Zamanlı İç İç Geçmiş	1
	Tasarım Temelli	1
	Eşit Statülü Çok Aşamalı	1
	Araştırma Modeli/Deseni Belirtmemiş	4
	Toplam	78

Tablo 3'te sunulan veriler, YÖKTEZ'de yer alan ve MÖG alanında yayımlanan lisansüstü tezlerin araştırma modelleri bakımından dikkate değer bir çeşitlilik sergilediğini ortaya koymaktadır. Tezlerin yöntemsel dağılımına bakıldığında, nitel araştırma modellerinin (f=44) diğer yöntem türlerine kıyasla daha fazla tercih edildiği görülmektedir. Özellikle durum çalışması (f=16), denekler arası çoklu yoklama (f=5) ve katılımcılar arası yoklama evreli çoklu yoklama (f=4) gibi desenlerin görece yüksek frekanslarla öne çıkması, araştırmacıların özel öğrenme güçlüğü yaşayan bireylerin deneyimlerini, bağlamlarını ve süreçlerini derinlemesine anlamaya yönelik eğilimlerini yansıtmaktadır. Nicel araştırma modelleri (f=20) arasında ise yarı deneysel desen (f=8) en fazla tercih edilen model olup, özellikle müdahale çalışmalarına ve nedensel ilişkilere yönelik ilginin varlığını göstermektedir. İlişkisel tarama (f=5) ve genel tarama (f=3) desenleri de nicel yaklaşımın diğer örnekleri arasında yer almaktadır.

Karma yöntem modelleri (f=11) ise, alanın doğası gereği hem nitel hem de nicel veri kaynaklarından faydalanmayı olanaklı kılan araştırma desenlerinin benimsendiğini ortaya koymaktadır. Keşfedici sıralı (f=4) ve açıklayıcı sıralı (f=4) desenlerin öne çıkması, araştırmacıların karmaşık eğitimsel sorunlara çok boyutlu yaklaşımlar geliştirme çabalarının bir göstergesidir.

Toplam incelenen lisansüstü tez sayısı 74 olmasına karşın, araştırma modeli toplam frekansının 78 olmasıdır. Bu durum, bazı tezlerde birden fazla araştırma modelinin bir arada kullanıldığını göstermektedir. Günümüz eğitim araştırmalarında sıkça görülen bu yaklaşım, araştırma sorularını daha bütüncül biçimde ele alma, farklı veri toplama tekniklerinden yararlanma ve çok yönlü analiz yapma ihtiyacından kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda, çok desenli araştırma tasarımlarının artan bir eğilimle benimsendiği ve bu durumun araştırmalara yöntemsel zenginlik kazandırdığı söylenebilir. Son olarak, dört tezde araştırma modelinin açık biçimde belirtilmemiş olması, yöntemsel raporlama açısından hâlen iyileştirilmesi gereken

noktalar bulunduğunu işaret etmektedir. Araştırma sürecinin şeffaflığı ve tekrar edilebilirliği açısından, model belirtiminin açık ve sistematik şekilde yapılması önem arz etmektedir.

Diğer önemli bir bulgu, incelenen 19 çalışmanın müdahale programı uygulayarak gerçekleştirilmiş olmasıdır. Ayrıca, bir çalışmanın hem tanılama hem de müdahale programını bir arada içermesi dikkat çekicidir.

7. Araştırma sorusuna ilişkin bulgular: Örneklem / Çalışma Grubuna Göre Dağılım

YÖKTEZ’ de yer alan MÖG alanında yayımlanan lisansüstü tezlerin örneklem / çalışma gruplarına göre frekans ve yüzde dağılımı Tablo 4’ te yer almaktadır.

Tablo 4. MÖG Alanında Yayımlanan Lisansüstü Tezlerin Örneklem/ Çalışma Grubuna Göre Dağılımı (YÖKTEZ, Mart, 2025)

Örneklem / Çalışma Grubu	f	%
Anaokulu / Kreş	5	6.18
İlkokul Öğrencileri	28	34.57
Ortaokul Öğrencileri	18	22.22
Üniversite Öğrencileri	3	3.70
Öğretmenler	17	20.99
Alan Uzmanları	1	1.23
Veliler	2	2.48
Lisansüstü Tezler	4	4.94
Makaleler	3	3.70
Toplam	81	100

YÖKTEZ veri tabanında yer alan ve MÖG alanında yayımlanan lisansüstü tezler incelendiğinde, tezlerde çalışılan örneklem ya da çalışma gruplarına ilişkin frekans toplamının (f=81) incelenen tez sayısından (n=74) fazla olduğu görülmektedir. Bu durum, bazı tezlerde birden fazla örneklem grubuyla çalışıldığını göstermektedir. Başka bir ifadeyle, kimi çalışmalar birden fazla katılımcı grubunu (örneğin hem öğrenci hem öğretmen) içerecek şekilde tasarlanmıştır. Bu, araştırmaların çok yönlü ve kapsamlı veri elde etmeye yönelik yapılandırıldığını ve MÖG alanında çok boyutlu yaklaşımların benimsendiğini göstermesi açısından anlamlıdır. Bu bulgu, araştırmacıların MÖG alanında farklı paydaşların deneyimlerini bütüncül biçimde değerlendirme çabalarının bir göstergesidir. Çoklu örneklem kullanımı, çalışmalarda derinlemesine ve çok boyutlu veri analizi yapılabilmesine olanak tanıyarak, eğitim uygulamalarının ve politika geliştirme süreçlerinin daha sağlam temellere dayanmasını desteklemektedir. Ayrıca, bu yaklaşım, eğitim alanındaki karmaşık sorunların anlaşılması ve çözümüne katkı sağlayacak disiplinlerarası ve katılımcı odaklı yöntemlerin tercih edildiğini de işaret etmektedir. Sonuç olarak, örneklem çeşitliliğinin sağlanması, alanın

bilimsel gelişimi açısından önemli bir avantaj sunmaktadır.

Diğer bir önemli bulgu ise, öğrencilerin katılım sağladığı çalışmalarda yer alan örneklem grubunun yapısıyla ilgilidir; bu kapsamda, 26 öğrenci özel öğrenme güclüğü tanısı almışken, 20 öğrenci ise tanı almamış ancak riskli olarak nitelendirilen öğrencilerden oluşmaktadır.

8. Araştırma sorusuna ilişkin bulgular: Veri Analiz Yöntemlerine Göre Dağılım

YÖKTEZ’ de yer alan MÖG alanında yayımlanan lisansüstü tezlerin veri analiz yöntemlerine göre frekans ve yüzde dağılımı Tablo 5’ te yer almaktadır.

Tablo 5. MÖG Alanında Yayımlanan Lisansüstü Tezlerin Veri Analiz Yöntemlerine Göre Dağılımı (YÖKTEZ, Mart, 2025)

Veri Analiz Yöntemi	f	%
Betimsel	19	21.84
Grafiksel	8	9.20
İçerik	28	32.18
Nicel İstatistiksel	17	19.54
Performans	1	1.15
Bilim Haritalama	1	1.15
Kararlılık	1	1.15
Gözlem	1	1.15
Mikro, Makro ve Geriye Dönük	2	2.30
Nicel Verilerin Yorumlanması	9	10.34
Toplam	87	100

448

Araştırma kapsamında incelenen toplam 74 lisansüstü teze rağmen, analiz türlerine ilişkin frekansın 87 olarak belirlenmesi, bazı tezlerde birden fazla veri analiz yönteminin bir arada kullanıldığını göstermektedir. Bu durum, araştırmacıların çalışmalarda farklı veri türlerine ve alt amaçlara yönelik çok yönlü analiz stratejileri benimsediklerini ortaya koymaktadır. Nitekim bir çalışmada hem açıklayıcı hem de doğrulayıcı faktör analizlerinin ya da farklı kategorik veri analizlerinin birlikte kullanılması, verilerin daha kapsamlı biçimde değerlendirilmesini mümkün kılmaktadır. Bu çoklu analiz yaklaşımı, ilgili literatüre katkı sağlayacak derinlikte ve geçerliliği yüksek sonuçlara ulaşma çabasının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

9. Araştırma sorusuna ilişkin bulgular: Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılım

YÖKTEZ’ de yer alan MÖG alanında yayımlanan lisansüstü tezlerin veri toplama araçlarına göre frekans ve yüzde dağılımı Tablo 6’ da yer almaktadır.

Tablo 6. MÖG Alanında Yayımlanan Lisansüstü Tezlerin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı (YÖKTEZ, Mart, 2025)

Veri Toplama Araçları	f	%
Anket	11	10.38
Ölçek / Test (Başarı Testleri, Gelişim Testi, Algı Testi, Zeka Testi, Tarama Ölçeği, Zeka Ölçeği, Kaygı Ölçeği, Çalışma Belleği Ölçeği vs.)	29	27.36
Form (Görüşme, demografik, gereksinim belirleme vs.)	46	43.40
Ses/Video Kayıt	4	3.76
Doküman (Veri Tabanı, çalışma kağıdı, gözlem notları, kitap, dergi, öğrenci defteri, araştırmacı-öğrenci-öğretmen günlükleri vs.)	16	15.10
Toplam	106	100

Veri toplama araçlarına ilişkin bulgular dikkatle incelendiğinde, toplam frekansın incelenen lisansüstü tez sayısı olan 74'ün üzerinde gerçekleştiği görülmektedir. Bu durum, araştırmalarda yalnızca tek bir veri toplama aracıyla yetinilmediğini, aksine birden fazla aracın aynı çalışmada birlikte kullanıldığını ortaya koymaktadır. Özellikle MÖG gibi çok boyutlu, bireysel farklılıkların ve bağlamsal etmenlerin büyük önem taşıdığı alanlarda araştırmacılar, araştırma sorularını çok yönlü biçimde ele alabilmek amacıyla veri çeşitliliğine yönelmektedir.

Nitel, nicel ya da karma desenlerle yürütülen bu çalışmalarda; anketler, ölçekler, testler, görüşme formları, ses/video kayıtları ve çeşitli dokümanlardan elde edilen veriler birlikte analiz edilerek, hem nicel verilerle genellenebilir sonuçlara ulaşılması hem de nitel verilerle bu sonuçların anlamlandırılması hedeflenmektedir. Bu yaklaşım, araştırmaların hem metodolojik bütünlüğünü artırmakta hem de ulaşılan sonuçların bilimsel geçerlik ve güvenilirliğini desteklemektedir.

Ayrıca bu çeşitlilik, özel öğrenme güçlüğü olan bireylerin eğitsel gereksinimlerinin anlaşılmasında daha kapsamlı bir bakış açısına olan gereksinimi de yansıtmaktadır. Farklı veri toplama araçlarının birlikte kullanılması, yalnızca bireysel öğrenme süreçlerinin değil; aynı zamanda öğretmen, veli ve uzman görüşlerinin de dikkate alındığı çok boyutlu analizlerin yapılabilmesini olanaklı kılmaktadır. Bu bağlamda, veri toplama araçlarındaki bu çeşitlilik, alan yazındaki yöntemsel zenginliğin ve araştırmacıların pedagojik duyarlılığının açık bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

10. Araştırma sorusuna ilişkin bulgular: Anahtar Kelime Analizi

MÖG alanında yayımlanan lisansüstü tezlerde yer alan anahtar kelimelerle ilgili sıklığı belirten veriler Şekil 2'de yer alan kelime bulutu görselinde yer almaktadır. Çalışmalarda yer alan anahtar kelimenin frekansı ile kelime bulutunda yer alan anahtar kelimelerin boyutu orantılı olarak temsil edilmiştir. Yani daha fazla tekrarlanan anahtar kelimeye görselde daha büyük boyutta yer almaktadır.

Şekil 2. MÖG Alanında Yayımlanan Lisansüstü Tezlerin Anahtar Kelime Sıklığı (YÖKTEZ, Mart, 2025)

Anahtar kelime analizi, incelenen lisansüstü tezlerin temel odak noktalarını ve araştırma eğilimlerini anlamada önemli bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Şekil 2’de sunulan kelime bulutu görseli, MÖG bağlamında gerçekleştirilen çalışmalarda öne çıkan kavramları görsel olarak ortaya koymaktadır. Görselde kelimelerin boyutlarının, tekrar edilme sıklıklarıyla orantılı olarak sunulmuş olması, araştırma alanında hangi temaların daha fazla önemsendiğini açık biçimde göstermektedir.

Bu bağlamda, “matematik öğrenme gücü” (f=27), “diskalkuli” (f=26), “özel öğrenme gücü” (f=19) ve “öğrenme gücü” (f=17) anahtar kelimelerinin en yüksek frekansa sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu, araştırmacıların büyük ölçüde sayısal işlem becerilerinde güçlük yaşayan bireylere odaklandığını ve diskalkuli olgusunun özellikle ön plana çıktığını göstermektedir. Ayrıca, özel öğrenme gücü kavramı çerçevesinde ele alınan çalışmaların da literatürde hatırı sayılır bir yer tuttuğu anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, anahtar kelime analizinden elde edilen veriler, öğrenme gücü bağlamında yapılan lisansüstü çalışmaların eğilimlerini ortaya koymakta ve bu alandaki bilimsel yönelimleri görselleştirilmiş biçimde sunarak alana dair bütüncül bir bakış sağlamaktadır. Bu durum, hem araştırmacıların konu seçimlerindeki önceliklerini yansıtmakta hem de gelecek çalışmalara yol gösterici nitelik taşımaktadır.

SONUÇ

Araştırma bulguları doğrultusunda, Türkiye’de MÖG alanında yapılan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımında özellikle 2020 sonrası dönemde dikkat çekici bir artış yaşandığı görülmüştür. 2024 yılı, en fazla sayıda tezin tamamlandığı yıl olarak öne çıkmakta, bu artışın hem eğitim sistemindeki özel gereksinimli bireylere yönelik farkındalık düzeyinin yükselmesiyle hem de akademik çevrelerde bu konulara yönelik ilginin artmasıyla ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Tezlerin büyük çoğunluğu yüksek lisans düzeyinde yürütülmüş olmakla birlikte, doktora düzeyinde de anlamlı sayıda çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu durum, konunun lisansüstü düzeydeki araştırmacılar için hem giriş hem de derinleşme alanı olarak benimsendiğinin bir göstergesidir.

Tezlerin en fazla yürütüldüğü üniversiteler arasında Gazi Üniversitesi'nin ön planda olması, belirli kurumların bu alanda uzmanlaşmakta olduğunu ortaya koymaktadır. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tezlerin yürütüldüğü başlıca enstitü olurken, Özel Eğitim Anabilim Dalı, alandaki çalışmalarda baskın bir yer tutmaktadır. Araştırma modeli açısından bakıldığında, nitel yöntemlerin daha çok tercih edildiği; özellikle durum çalışması, eylem araştırması ve öğretim

deneyi gibi desenlerin öne çıktığı tespit edilmiştir. Bu bulgu, araştırmacıların özel öğrenme güçlüğü olan bireylerin bireysel özelliklerine, bağlamsal faktörlere ve öğretim süreçlerine odaklandığını göstermektedir. Örneklem grubu olarak en sık ilkököl ve ortaoköl düzeyindeki öğrencilerin tercih edilmesi, MÖG alanına ilişkisinin genellikle temel eğitim kademelerinde ele alındığını göstermektedir. Ayrıca, bazı çalışmalarda birden fazla paydaş grubunun (öğretmen, veli, uzman) dahil edilmesi, araştırmaların çok yönlü veri elde etme çabasıyla yürütüldüğünü ortaya koymaktadır. Veri toplama araçlarında ise formlar ve test/ölçek türündeki araçlar en sık kullanılan materyaller arasında yer almıştır. Anahtar kelime analizi sonuçları, “diskalküli”, “öğrenme güçlüğü” ve “matematik öğrenme güçlüğü” ve “özel öğrenme güçlüğü” kavramlarının literatürde en çok vurgulanan temalar olduğunu göstermektedir. Bu kapsamlı analiz, alanda yapılan çalışmaların eğilimlerini anlamak ve gelecekteki araştırmalara yön vermek adına önemli ipuçları sunmaktadır.

TARTIŞMA

Bu araştırma, Türkiye’de MÖG alanında yapılan lisansüstü tez çalışmalarının genel eğilimlerini ortaya koyarak, akademik alandaki yönelimlerin ve gelişim alanlarının anlaşılmasına katkı sağlamıştır. Araştırma bulguları, özel öğrenme güçlüğü yaşayan bireylerin matematiksel becerilerinin geliştirilmesine yönelik akademik çabanın son yıllarda önemli ölçüde arttığını göstermektedir. Bu artış, yalnızca nicel bir büyüme olarak değil, aynı zamanda yöntem bilimsel çeşitlilik ve çok yönlü bakış açılarının benimsenmesi açısından da niteliksel bir gelişime işaret etmektedir. Özellikle nitel araştırma desenlerine dayalı çalışmaların öne çıkması, bireysel farkındalık ve bağlam odaklı analizlerin akademik alanda değer kazandığını göstermektedir.

Ancak araştırma kapsamında dikkat çeken bir diğer husus, tezlerin belli üniversitelerde ve bazı anabilim dallarında yoğunlaşmış olmasıdır. Bu durum, MÖG alanında yapılan bilgi birikiminin henüz tüm yükseköğretim kurumlarına eşit biçimde dağılmadığını ve bazı kurumsal yapılarda bu alandaki araştırma kapasitesinin daha sınırlı olabileceğini göstermektedir. Özellikle Matematik Eğitimi Anabilim Dalı ve Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi gibi doğrudan ilgili alanlarda daha az sayıda çalışmanın yapılması, disiplinlerarası işbirliğinin artırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, gelecekteki araştırmaların daha dengeli ve kapsayıcı bir dağılımla planlanması, hem metodolojik hem de kurumsal çeşitliliğin desteklenmesi açısından önem arz etmektedir.

Veri toplama araçları ve analiz teknikleri açısından elde edilen bulgular, araştırmacıların çoklu veri kaynaklarını tercih ettiğini ve verileri hem nitel hem de nicel analiz yöntemleriyle işleyerek araştırmalarına derinlik kazandırdıklarını göstermektedir. Bu çok yönlü yaklaşım, özellikle özel öğrenme güçlüğü gibi bireysel farklılıkları merkeze alan konularda daha anlamlı ve geçerli sonuçlara ulaşılmasını sağlamaktadır. Bununla birlikte, bazı tezlerde araştırma modelinin açıkça belirtilmemiş olması ya da metodolojik raporlamaların yetersiz kalması, lisansüstü düzeyde araştırma niteliğini artırmak amacıyla daha güçlü bir akademik danışmanlık sürecine ihtiyaç duyulduğunu düşündürmektedir.

Sonuç olarak, bu çalışma MÖG alanındaki mevcut araştırmaların kapsamlı bir analizini sunarak, alan yazınındaki eğilimleri, boşlukları ve gelecek araştırmalar için potansiyel yönelimleri belirlemiştir. Elde edilen bulgular, araştırmacılara, öğretim elemanlarına ve politika yapıcılara yol gösterici bir rehber niteliği taşımaktadır. Alandaki gelişimin sürdürülebilirliğini sağlamak için hem akademik hem de uygulamalı araştırmaların daha planlı, disiplinlerarası ve yaygın biçimde desteklenmesi gerekmektedir.

ÖNERİLER

Bu araştırmanın sonuçları doğrultusunda, MÖG alanında yapılacak gelecekteki çalışmalara, eğitim politikalarına ve uygulamalara katkı sunabilecek bazı öneriler aşağıda sıralanmıştır:

1. MÖG, hem özel eğitim hem de matematik eğitimi disiplinlerinin ortak çalışma alanına girmektedir. Bu nedenle, iki alan arasındaki bütünleşik bakış açısını güçlendirecek ortak projeler, tez çalışmaları ve akademik iş birlikleri artırılmalıdır.
2. Mevcut tezler çoğunlukla ilkökul ve ortaokul öğrencilerine odaklanmıştır. Oysa okul öncesi ve lise düzeylerinde özel öğrenme güçlüğü yaşayan bireylerin matematiksel gelişim süreçleri de araştırılmaya değerdir. Bu yaş gruplarına yönelik çalışmalar teşvik edilmelidir.
3. Araştırma modelleri arasında nitel yöntemler öne çıkmakla birlikte, genel geçer sonuçlar üretmeye olanak tanıyan deneysel ve nicel çalışmaların sayısı artırılmalıdır. Ayrıca karma yöntem tasarımları ile daha kapsamlı ve bütüncül veri analizleri yapılması desteklenmelidir.
4. Bazı tezlerde araştırma modeli ya da yöntemsel detayların açık biçimde sunulmadığı görülmüştür. Bu durum, bilimsel şeffaflık ve tekrar edilebilirlik açısından sorun teşkil etmektedir. Lisansüstü tezlerde metodolojik raporlama standartlarının üniversiteler tarafından net biçimde belirlenmesi ve denetlenmesi önerilmektedir.
5. Sınıf öğretmenlerinin, matematik öğretmenlerinin ve özel eğitim öğretmenlerinin diskalkuli ve diğer öğrenme güçlükleri konularında yeterlilikleri artırılmalı; lisans ve hizmet içi eğitim programlarında bu alanlara yönelik modüllere daha fazla yer verilmelidir.
6. Tezlerde giderek daha fazla karşılaşılan artırılmış gerçeklik, dijital oyun ve somut materyal kullanımı gibi uygulamalar, özel öğrenme güçlüğü yaşayan bireyler için etkili öğretim stratejileri olarak değerlendirilmiştir. Bu tür uygulamalara yönelik eğitim teknolojilerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması önerilmektedir.
7. YÖKTEZ gibi ulusal veri tabanlarının kapsamı ve erişilebilirliği sürekli güncellenmeli, araştırmacıların analizlerine açık veri paylaşımı desteklenmelidir. Ayrıca, tezlerin ana bulgularının makaleye dönüştürülerek yaygınlaştırılması teşvik edilmelidir.

KAYNAKÇA

Barbarese, W. J., Katusic, S. K., Colligan, R. C., Weaver, A. L., & Jacobsen, S. J. (2005). Math learning disorder: Incidence in a population-based birth cohort, 1976–82, Rochester, Minn. *Ambulatory Pediatrics*, 5(5), 281–289. <https://doi.org/10.1367/A04-209R.1>

Butterworth, B. (2003). Dyscalculia screener: *Highlighting pupils with specific learning difficulties in maths*. NFER-Nelson.

Butterworth, B. (2005). Developmental dyscalculia. In J. I. D. Campbell (Ed.), *Handbook of mathematical cognition* (pp. 455–467). Psychology Press.

Creswell, J. W. (1994). Research design: *Qualitative & quantitative approaches*. Sage Publications.

Geary, D. C. (1993). Mathematical disabilities: Cognitive, neuropsychological, and genetic

components. *Psychological Bulletin*, 114(2), 345–362. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.114.2.345>

Geary, D. C. (2011). Cognitive predictors of achievement growth in mathematics: A five year longitudinal study. *Developmental Psychology*, 47(6), 1539–1552. <https://doi.org/10.1037/a0025510>

Jordan, N. C., Hanich, L. B., & Kaplan, D. (2002). Arithmetic fact mastery in young children: A longitudinal investigation. *Journal of Experimental Child Psychology*, 83(1), 43–52. [https://doi.org/10.1016/S0022-0965\(02\)00114-1](https://doi.org/10.1016/S0022-0965(02)00114-1)

Karasar, N. (2005). Bilimsel araştırma yöntemi. Nobel Yayın Dağıtım.

Kaufmann, L., & von Aster, M. (2012). The diagnosis and management of dyscalculia. *Deutsches Ärzteblatt International*, 109(45), 767–778. <https://doi.org/10.3238/arztebl.2012.0767>

Kaufmann, L., Vogel, S. E., Starke, M., Kremser, C., & Schocke, M. (2013). Numerical and non-numerical predictors of success in mathematical learning and neuroanatomical correlates. *Developmental Science*, 16(1), 74–86. <https://doi.org/10.1111/desc.12007>

Koontz, K. L., & Berch, D. B. (1996). Identifying simple numerical computational deficits: A diagnostic screening measure. *Learning Disability Quarterly*, 19(2), 95–106.

Kosc, L. (1974). Developmental dyscalculia. *Journal of Learning Disabilities*, 7(3), 164–177. <https://doi.org/10.1177/002221947400700309>

Mazzocco, M. M. M. (2007). Defining and differentiating mathematical learning disabilities and difficulties. In D. B. Berch & M. M. M. Mazzocco (Eds.), *Why is math so hard for some children? The nature and origins of mathematical learning difficulties and disabilities* (pp. 29–47). Paul H. Brookes Publishing Co.

Moher, D., Liberati, A., Tetzlaff, J., & Altman, D. G. (2009). Preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses: The PRISMA statement. *PLoS Medicine*, 6(7), e1000097. <https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1000097>

Morsanyi, K., Devine, A., Nobes, A., & Szűcs, D. (2018). The link between reasoning skills and academic achievement: Evidence from primary school children. *PLOS ONE*, 13(1), e0191003. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0191003>

Mutlu, Y. (2016). Diskalkuliye ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 52–68.

Nelson, G. M., & Powell, S. R. (2022). Mathematics difficulties in school-age children: Intervention and support strategies. *Exceptionality Education International*, 32(1), 45–62.

Park, Y., Lee, K., & Shin, H. (2024). Teachers' preparedness and perceptions in supporting students with mathematics learning difficulties. *International Journal of Special Education*, 39(2), 95–110.

Piazza, M., Facoetti, A., Trussardi, A. N., Berteletti, I., Conte, S., Lucangeli, D., Dehaene, S., & Zorzi, M. (2010). Developmental trajectory of number acuity reveals a severe impairment in developmental dyscalculia. *Cognition*, 116(1), 33–41. <https://doi.org/10.1016/j.cognition.2010.03.012>

Sezer, R., & Akın, H. (2011). Diskalkuliye genel bakış: Kavramsal temeller, tanılama ve eğitimsel yaklaşımlar. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 85–101.

Shalev, R. S., & Gross-Tsur, V. (2021). Developmental dyscalculia: Clinical features and treatment options. *Current Opinion in Psychiatry*, 34(2), 101–107. <https://doi.org/10.1097/YCO.0000000000000673>

Soares, D., Evans, B., & Patel, N. (2018). Assessing dyscalculia in the classroom: Limitations and recommendations. *Educational Review*, 70(1), 91–108. <https://doi.org/10.1080/00131911.2018.1423890>

Yoong, L. K., & Ahmad, N. A. (2021). The effects of dyscalculia on students' learning process in mathematics: A systematic review. *Journal of Education and Learning*, 10(3), 234–242. <https://doi.org/10.5539/jel.v10n3p234>

İncelenen Lisansüstü Tezlerin Listesi

No	Yazar	Yıl	Tez Adı
1	Emine Selcen Gündoğdu	2025	Öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin çalışma belleği ve hızlı isimlendirme performanslarının akademik becerileri üzerindeki yordayıcılığı
2	Emine Yalçın	2025	Öğrenme güçlüğü olan öğrencilere doğrudan öğretim yöntemiyle sunulan matematik problemi çözme becerisinin etkisi
3	Mehtap Çil	2025	Diskalkuli riskli öğrencilerin matematik öğrenme güçlüklerine yaratıcı drama temelli öğretimsel müdahale programı: Uzunluk ölçme tahmin becerileri ve matematik kaygıları
4	Muhammed Yasin Yassıkaya	2025	Erken çocukluk döneminde matematik öğrenme güçlüğü riskini tarama yaklaşımının geliştirilmesi
5	Aslı İzoglu Tok	2024	Öğrenme güçlüğüne yönelik gelişimsel bir değerlendirme aracı: Çocuk, ebeveyn ve öğretmen ölçeği
6	Belgin Topal	2024	İlkokullarda özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilere destek eğitim veren öğretmenlerin matematik öğretimine ilişkin görüş ve önerileri
7	Beyzanur Yavuz	2024	Türkiye'de 2001-2024 yılları arasında yayımlanan diskalkuli (matematik öğrenme güçlüğü) konusu ile ilgili tezlere yönelik bir içerik analizi çalışması
8	Cemal Baysal	2024	Özel öğrenme güçlüğü olan bireylerin eğitsel değerlendirme ve tanılama süreçlerinin betimlenmesi
9	Ceren Erdem	2024	Matematiksel öğrenme güçlüğü (Diskalkuli) olan öğrencilerin dört işlem problemi çözme sürecinde zihinden işlem stratejilerini nasıl kullandıklarının incelenmesi
10	Duran Küçükler	2024	Öğrenme güçlüğü yaşayan ortaokul 5.sınıf öğrencilerinin artırılmış gerçeklik uygulamalarının matematik öğretimindeki akademik başarılarına ve kaygı durumlarına etkisinin incelenmesi
11	Enes Arlı	2024	Özel öğrenme güçlüğü olan çocuklar için eğitsel dijital oyun geliştirilmesi süreci
12	Ferhat Kişi	2024	Otizm ve özel öğrenme güçlüğü tanısı konmuş öğrencilerin bulunduğu kaynaştırma uygulamalarında sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ile ilgili görüşleri çözüm önerileri ve çözüm önerilerindeki farklılıklar
13	Gamze Tecim	2024	Matematik öğrenme güçlüğü (diskalkuli) ile ilgili çalışmaların bibliyometrik ve sistematik olarak derlenmesi

14	Gülnihal Yaşar	2024	Matematik öğrenme güçlüğü yaşayan ortaokul öğrencilerinin matematiksel problem çözme süreçlerinin incelenmesi
15	Halil Uysal	2024	Öğrenme güçlüğü olan öğrencilerle çalışan öğretmenlere yönelik matematik eğitim paketinin etkililiği
16	İhsan Söylemez	2024	Matematik kaygısı gidermeye yönelik etkinliklerin diskalkuli riskli çocukların matematik performansına, matematik kaygısına ve çalışma belleğine etkisi
17	Melisa Özdemir	2024	Özgül öğrenme güçlüğü tanımlı ve tipik gelişim gösteren 11-14 yaş çocukların görsel uzamsal algı ve matematik tutumlarının incelenmesi
18	Metin Gül	2024	Matematik öğrenme güçlüğü riski olan 2. sınıf öğrencisinin matematik becerilerinin çoklu duyuşal öğrenmeye dayalı etkinliklerle geliştirilmesi
19	Nihal Şen	2024	Matematik öğrenme güçlüğü olan öğrencilere sözlü problem çözme becerisinin öğretiminde sanal-yarı somut-soyut öğretim dizisinin etkililiği: Karma yöntemler araştırması
20	Pınar Tansel Günel	2024	Sınıf, matematik ve rehber öğretmenlerinin diskalkuliye yönelik farkındalıklarının belirlenmesi.
21	Selma Tufan	2024	Geliştirilen Temel Matematik Becerileri Öğretim Programı'nın (TEMABÖP) Diskalkuli riski olan öğrencilerin matematik performansına etkisi: Müdahaleye tepki modeli ikinci aşama uygulaması
22	Semih Uçar	2024	Oyun temelli diskalkuli eğitim programının 48-60 aylık diskalkuli riskli çocukların erken sayı becerileri üzerindeki etkisinin incelenmesi
23	Sibel Uygur Toptaş	2024	Matematik öğrenme güçlüğü yaşayan (Diskalkuli riskli) öğrencilerin sözel problem çözme performanslarının geliştirilmesi
24	Tuğçe Sünbül Akbaş	2024	Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinde çalışan çocuk gelişimi mezunlarının özel öğrenme güçlüğü alanındaki yeterlik algılarının incelenmesi
25	Uğur Bozkurt	2024	Öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin matematik problemi çözmelerinde şema temelli problem çözme stratejisinin etkililiği
26	Yavuz Erdem	2024	Oyun temelli eğitsel müdahale programının geliştirilmesi ve diskalkuli riskli çocukların sayı hissi, çalışma belleği ve dikkati üzerindeki etkisi
27	Zülal Çakmak	2024	Matematik öğrenme güçlüğü riski olan okul öncesi dönem öğrencilerine yönelik hazırlanan erken matematik becerileri destek eğitim paketinin etkililiği
28	Asude Gülfe Şehit	2023	Diskalkuli üzerine bir meta-sentez çalışması
29	Betül Akça	2023	Ortaokul matematik öğretmenlerinin diskalkuliye yönelik bilgi düzeylerinin belirlenmesi
30	Cansu Bakırcı Saymaz	2023	Matematik öğrenme güçlüğüne sahip ortaokul öğrencilerinin kesir kavramına yönelik oluşturulan varsayımsal öğrenme yol haritaları aracılığıyla öğretmen adaylarının farkındalıklarının belirlenmesi
31	Elife Tuğrul Kalaç	2023	Özel öğrenme güçlüğü olan ilkökul öğrencilerinin sayı algısına yönelik geliştirilen matematik destek programının etkisi
32	Erkam Can	2023	Öğrenme güçlüğü olan öğrencilere uygulanan matematik müdahaleleri: Bir meta-sentez çalışması
33	Hülya Saygı	2023	Matematik öğrenme güçlüğü ile ilgili yapılan çalışmaların doküman analizi ile incelenmesi
34	Merve Kasım	2023	Teknoloji destekli matematiksel modelleme yönteminin matematik öğrenme güçlüğü yaşayan ilkökul 4. sınıf öğrencisinin akademik başarısına etkisi
35	Muzaffer Ülger	2023	Sınıf öğretmenlerinin özel öğrenme güçlüğü alanına ilişkin yeterlik düzeylerinin belirlenmesi ve diskalkuliye ilişkin görüşlerinin incelenmesi
36	Nazlıcan Kılınç	2023	Özel öğrenme güçlüğü olan bir ilkökul dördüncü sınıf öğrencisinin matematik becerilerini geliştirmeye yönelik bir eylem araştırması
37	Sueda Nuransoy	2023	Gelişimsel diskalkuli olan öğrencilerin velilerinin diskalkuli hakkındaki görüşler

	Altınışik		
38	Tuğba Kargın	2023	Çalışma bellek düzeyi düşük diskalkulik öğrencilere toplama ve çıkarma işlemlerinde muhakeme stratejisi kullanımının öğretimi
39	Adile Değirmenci Kurt	2022	Sanal gerçeklik uygulamalarının öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin matematik başarılarına etkisi
40	Melek Yalçın	2022	Öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin Rehberlik ve Araştırma Merkezi değerlendirme raporları ile öğretmen değerlendirme sonuçları arasındaki uyumun incelenmesi
41	Özge Özlü Ünlü	2022	Özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilere sözel problem çözme becerilerinin öğretiminde Uyarlanmış Kavramsal Model Temelli Öğretimin etkililiği
42	Sena Gülsüm Şen	2022	Özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilere matematik problemleri çözme becerisinin öğretiminde şemaya dayalı stratejinin animasyonla sunumunun etkililiği
43	Sıla Doğmaz	2022	Bilgisayar destekli matematik öğretiminin öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin sayı hissi, matematiksel üstbilgi farkındalık ve öz yeterlilik algısı üzerindeki etkililiği
44	Tuba Kara	2022	Sınıf öğretmenlerinin özel öğrenme güçlüğüne sahip öğrenciler ile yürüttükleri öğretim sürecinin incelenmesi
45	Tunahan Filiz	2022	Matematik öğrenme güçlüğü riski olan öğrenciler için gerçekçi matematik eğitimi ile öğretim tasarımı modeli geliştirme, uygulama ve değerlendirme
46	Derya Kasap Erdal	2021	Özel öğrenme güçlüğüne sahip öğrencilerin bulunduğu kaynaştırma sınıflarında ortaokul matematik öğretmenlerinin sınıf içi uygulamalarının incelenmesi
47	Hasan Feriştat Taşlıbeyaz	2021	Öğrenme güçlüğü açısından risk grubunda olan öğrencilerin belirlenmesine yönelik ölçme aracı geliştirme çalışması
48	Hasan Hüseyin Yıldırım	2021	Özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilere kesirlerin öğretiminde somut-yarı somut-soyut öğretim stratejisinin etkililiği

49	Hava Öksüz	2021	5. sınıf matematik öğretmenlerinin kesirlerle işlemler alt öğrenme alanında öğrenme güçlüğüne sahip öğrenciler ve normal öğrenciler için sınıfta oluşturmayı amaçladıkları sosyomatematiksel normlar
50	Ömer Faruk Sertdemir	2021	Özgül öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin çarpma işlemi akıcılığı becerisinde işlem ailesi ve oku-yaz-karşılaştır öğretim yöntemlerinin etkililik ve verimliliklerinin karşılaştırılması.
51	Alperen Avcı	2020	Matematik öğrenme güçlüğü yaşayan ilkökul öğrencilerine yönelik öğretim uygulamalarının değerlendirilmesi
52	Bilal Baldemir	2020	İlköğretim matematik öğretmen adaylarının diskalkuliye ilişkin görüşleri
53	Nurgül Gencan	2020	Uyarlanmış Bunu Çöz! Stratejisi'nin öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin matematik problemi çözme becerisindeki etkisi
54	Duygu Işık	2019	Özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin eğitiminde artırılmış gerçeklik teknolojisiyle zenginleştirilmiş içeriklerin kullanımı
55	Emrullah Sevinç	2019	Özel öğrenme güçlüğü olan ilkökul 4.sınıf öğrencilerinin matematik dersi geometri öğrenme alanındaki akademik başarı düzeylerinin incelenmesi
56	Enes Alıncak	2019	Çarpım tablosuna yönelik öğrenmede güçlük yaşayan öğrencilerin bu becerilerinin geliştirilmesi: Bir uygulama örneği
57	Neşe Uygun	2019	Matematik öğrenme güçlüğü risk grubu olan bir dördüncü sınıf öğrencisi için destek eğitim programı geliştirilmesine yönelik bir eylem araştırması
58	Rabia Aydın Dalga	2019	Destek eğitim odasında görev alan öğretmenlerin özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerle yaptıkları eğitim öğretime ilişkin görüş ve önerileri

59	Serdal Deniz	2019	Özel öğrenme güçlüğüne sahip öğrencilerle çalışan öğretmenler için geliştirilen öğretmen yeterlikleri eğitim programının etkililiği
60	Serkan Coştu	2019	Matematik öğrenme güçlüğüne sahip (diskalkulik) bireylerin belirlenmesine yönelik model geliştirme çalışması
61	Ufuk Özkubat	2019	Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler ile düşük ve ortalama başarılı olan öğrencilerin matematik problemi çözerken kullandıkları bilişsel stratejiler ile üstbilişsel işlevler arasındaki ilişkilerin incelenmesi
62	Vesile Çetin Kazak	2019	Okul öncesi dönemdeki 5-6 yaş grubundaki çocukların özgül öğrenme güçlüğü belirti tarama çalışması
63	Beyza Koç	2018	Diskalkulik öğrencilere toplama ve çıkarma öğretimine yönelik bir eylem araştırması
64	Dilşad Güven Akdeniz	2018	Öğrenme güçlüğüne sahip öğrencilerin uzunluk kavramına ilişkin öğrenme yol haritaları: Öğretim deneyi
65	Hakan Kaçar	2018	İlkokul öğrencilerinin matematik öğrenme güçlüğünün sınıf öğretmenlerinin gözlem ve deneyimlerine göre incelenmesi
66	Meltem Karasakal	2018	İlköğretim matematik öğretmenlerinin diskalkuli farkındalığı
67	İsmail Hakkı Ünal	2017	Muhasebe öğretiminde diskalkulinin ve çoklu zekanın öğrenme üzerindeki etkileri
68	Tuğba Bazan	2017	Ortaokul öğrencilerinin dönüşüm geometrisinde yaşadıkları öğrenme güçlükleri
69	Sıla Doğmaz	2016	Özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin iki basamaklı matematiksel rutin problem çözme performanslarını geliştirmede diyagram yöntemi kullanımının etkililiği
70	Veli Emre Kurtça	2016	İlköğretim birinci kademedeki matematikte öğrenme güçlüklerinin taranması amacıyla matematik başarı test bataryasının geliştirilmesi
71	Yılmaz Mutlu	2016	Bilgisayar destekli öğretim materyallerinin matematik öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin sayı algılama becerileri üzerindeki etkilerinin incelenmesi
72	İpek Çelikağ	2015	Matematik öğrenme güçlüğü (Diskalkuli) hastaları ve sağlıklı kontrollerde sayı işleme performansının değerlendirilmesi
73	Yusuf Ölmez	2015	RTI modelinin özel eğitime gereksinimi olan 5. sınıf öğrencilerinin matematik öğrenmeleri üzerindeki etkililiğinin incelenmesi
74	Özlem Altındağ Kumaş	2014	Öğrenme güçlüğü olan ve olmayan öğrencilerin toplama ve çıkarma işlemlerindeki performansları